

Hvad er demens?

Demens er betegnelsen på den tilstand, man kommer i, når de mentale færdigheder bliver svækket af sygdom. Den hyppigste årsag til demens er Alzheimers sygdom, som mindst halvdelen af alle mennesker med demens lider af. Der er dog mere end 200 forskellige sygdomme, som kan medføre demens. Ud over Alzheimers sygdom er vaskulær demens (også kaldet kredsløbsbetinget demens) en hyppig årsag, mens fx Lewy body demens, demens ved Parkinsons sygdom og frontotemporal demens er mindre hyppige.

Demens skyldes sygdom – ikke alderdom

Risikoen for demens stiger med alderen, og demens skyldes altid sygdom. Det er en myte, at demens er en naturlig følge af at blive ældre. Kun få af de sygdomme, der giver symptomer på demens, kan helbredes. Men flere af sygdommene kan behandles i større eller mindre grad. Derfor er det vigtigt at få afklaret præcist, hvilken sygdom, der har udløst demensen, og få lagt en plan for behandlingen.

Symptomer

De fleste mennesker med demens får hukommelsesbesvær, men også andre mentale færdigheder rammes. Det kan være:

- Initiativ og handlekraft
- Evnen til at finde ord og benævne ting
- Evnen til at finde vej (stedsans)
- Regnefærdighed
- Overblik og problemløsning
- Evnen til at huske personnavne

Også samværet med andre kan blive påvirket, når man har en demenssygdom. De sociale kompetencer og følelseslivet kan ændre sig, og personligheden kan blive påvirket. Det betyder, at personer med demens kan få sværere ved at overskue samspillet med andre og kan miste evnen til at leve sig ind i andres tanker. Ofte forringes situationsforståelsen også. Alle mennesker oplever fra tid til anden, at hukommelsen svigter, eller at de ikke kan overskue en situation. Derfor skal problemerne påvirke evnen til at klare sig i hverdagen, før der er grund til at mistænke demens.

Sygdomsforløbet

Sygdomsforløbet afhænger af årsagen. De fleste demenssygdomme er fremadskridende og kan ikke helbredes. Længden af forløbet kan variere fra få år til flere årtier.

Arvelighed

Demenssygdomme er som hovedregel ikke arvelige. Ved Alzheimers sygdom er det kun 2-3% af sygdomstilfældene, der direkte skyldes arv, mens årsagen til de øvrige tilfælde af Alzheimer er mere usikre. Frontotemporal demens, der er en fællesbetegnelse for en gruppe forholdsvis sjældne sygdomme, udgør kun ca 2% af det samlede antal mennesker med demens. Frontotemporal demens går oftere i arv, idet op imod 40% af tilfældene er genetisk betingede.

Behandling

Mulighederne for behandling afhænger af, hvilken sygdom der er årsag til demensen. Rådgivning samt praktisk støtte og aflastning udgør de vigtigste elementer i behandlingen. Siden slutningen af 1990'erne har lægerne kunnet udskrive medicin, der midlertidigt dæmper symptomerne ved bl.a. Alzheimers sygdom. Ved vaskulær demens, der kan skyldes blodpropper i hjernen, sigter behandlingen på at forebygge, at der dannes flere blodpropper.

Tænk på fremtiden

Jo mere man ved om den demenssygdom, man har, jo bedre forudsætninger har man for at træffe beslutninger for fremtiden. Det kan fx blive nødvendigt at flytte til en anden bolig, og der kan også opstå ønske om at skrive testamente. Hvis der bliver brug for støtteforanstaltninger eller hjælpemidler, kan det være en god idé at introducere dem tidligt i forløbet. Alle kommuner har demensvejledere eller demenskoordinatorer, der kan rådgive om mulighederne.

Nøjagtig og tidlig diagnose er vigtig

Nogle af de sygdomme, der medfører symptomer på demens, kan kureres. Det gælder fx stofskiftesygdomme, depression, bivirkninger ved eller forkert brug af medicin. Det er derfor vigtigt altid at afklare, hvad årsagen til symptomerne er. Alzheimers sygdom kan som nævnt ikke kureres, men den symptomdæmpende behandling skal helst sættes i gang allerede i starten af sygdomsforløbet. Det er derfor også vigtigt at få stillet diagnosen tidligt.

Lokale kontaktoplysninger: